

КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

Інноваційні тенденції в сучасному музикознавстві. Методологічні аспекти

Освітній ступінь	Третій освітньо-науковий
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	025 Музичне мистецтво
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії

Курс	2
Семестр	3

Статус	Обов'язкова дисципліна
--------	------------------------

ECTS	3
Годин	90
Лекції	20
Семінари	20
Самостійна робота	50

Семестровий контроль	Екзамен
----------------------	---------

Інформація про викладача

ПІБ	Зінкевич Олена Сергіївна доктор мистецтвознавства, професор
Профіль викладача	
e-mail	maiburova.e@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Мета курсу:

1. Ознайомити аспірантів з новими дослідницькими практиками, які викликані до життя зростаючим інтересом до історико-антропологічного підходу і дозволяють створити більш об'єктивну картину явищ та подій, зрозуміти їх місце в музично-історичному (художньому) процесі.

2. Продемонструвати можливості генетико-типологічного аналізу сучасних музичних артефактів для виявлення їх художньої цінності, або «об'єму художнього відкриття».

Нові дослідницькі практики не скасовують колишніх, а доповнюють їх. Крім того, генетико-типологічний аналіз долає той «інформаційний розрив» (неузгодженість авторської та слухацької установки), який часто супроводжує сучасні високоінформативні (новаторські) тексти, – отже й сприяє їх об'єктивній оцінці.

Завдання курсу:

Основні **з а в д а н н я** курсу «Інноваційні тенденції в сучасному музикознавстві. Методологічні аспекти»:

- Сприяти усвідомленню багатокладності та багаторівневості загального культурного контексту. Сформувати здатність проводити його дискурсивний аналіз.
- Формувати панорамне бачення музично-історичного (художнього) процесу досліджуваного періоду та орієнтацію в його художніх тенденціях, загально-стильових та індивідуально-стильових проявах.
- Вміння осмислювати конкретний період музично-історичного процесу як іманентну систему, не нав'язуючи йому ідей і поглядів іншої епохи..
- Виявляти та аналізувати реакції повсякденного життя на резонансні музичні події з урахуванням розбіжностей цих реакцій в різних соціальних верствах і стратах.
- Вміти розмежовувати у досліджуваному музичному явищі генетичні, типологічні та контактні зв'язки.
- Усвідомлювати механізм переробки сприйнятих впливів.
- Здійснювати комплексну оцінку досліджуваної музичної події (явища) з урахуванням накопичень усіх дослідницьких практик. Вміти усвідомити її (його) місце в загальноєвропейському контексті
- Володіти методикою генетико-типологічного аналізу.

Структура

Програмою передбачено 90 академічних годин, завершується курс екзаменом.

Перелік тем

Тема 1. Оновлення концепційних підходів і методів дослідження в сучасній гуманітаристиці як виклик часу. Значення міждисциплінарних аспектів.

Тема 2. Антропологічна орієнтація сучасної гуманітаристики. Нові наукові напрямки історичної науки та їх можливі проєкції на музикознавство.

Тема 3. Текст і соціокультурний контекст.

Тема 4. «Новий історизм» та «Інша історія». Використання їх методів у музикознавстві.

Тема 5. Поняття культурного героя.

Тема 6. Музично-історичний процес, його логіка, системні та структурні особливості.

Тема 7. Спадкоємні зв'язки в системі координат музично-історичного процесу. Їх види, функції, вектори, механізм дії.

Тема 8. Стадіальний аналіз музично-історичного процесу крізь призму теорії спадкоємності.

Тема 9. Аналіз музичного твору в ракурсі теорії спадкоємності.

Навчальні ресурси

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гейзінга Йоган. *Номо ludens*. Основи. 1994. 250 с.
2. Зінкевич Олена. *Українська симфонія 1970-80-х рр. Генетико-типологічний аспект*. Монографія. Ніжин. 2023. 223 с.

3. Зінкевич Олена. Симфонічні гіперболи. Про музику Євгена Станковича. Ужгород: Ліра, 2002. 208 с.
4. Зінкевич Е. 1949 рік в долі Л. Я. Хінчин. // Festschrift кафедри історії музики етносів України та музичної критики. Київ, 2014. С. 212-231.
5. Зінкевич О. Логіка художнього процесу як історико- методологічна проблема. // Музично-історичні концепції у минулому і сучасності. Львів : Сполом, 1997. С. 49-55.
6. Зінкевич Олена. Український авангард у зигзагах історії. // Критика. 2020 , число 9-10, с.12-21.
7. Зінкевич Олена. Музыка у вогні. Консерваторія в окупованому Києві (19.09.1941–06.11.1943) – Критика, число 11-12, 2016, с.22-27.
8. Смыслові засади музичної творчості. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2006. Вип. 59. С. 3-10.
9. Зінкевич Олена. 50 років тому... (до “ювілею” жданівської постанови). // Сучасність. – 1998. – №5. – С. 151-158.
10. Зінкевич О. Поринання у ліричну стихію. // Музыка. – 1986. – № 5. – С.7-8.
11. Зінкевич О. Щедрість таланту. Нарис про композитора Євгена Станковича. // Наука і культура. Щорічник. Україна. – К. : АН УРСР, тов.-во «Знання» УРСР, 1987. – Вип. 21. – С. 474-479.
12. Зінкевич Олена. Ференц Ліст у Києві. // Українська музична спадщина : [сб. ст.] ; – К. : Музична Україна, 1989. – Вип. 1. – С. 53-66.
13. Зінкевич Олена. Лист з Києва. // Музыка. – 1992. – №4. – С. 11-12
14. Зінкевич О. «Дражнити гусей» по-прокоф'євськи (симфонічні дебюти Валентина Сильвестрова і Євгенія Станковича). // Часопис, 2012 №4 (17)
15. Зінкевич Олена Музикознавство та державна ідеологія: досвід, втрати, проблеми. // Філософія. Історія культури. Освіта. Третій міжнародний конгрес українців 26-29.08.1996. Харків : Око, 1996. С. 294-305.
16. Зінкевич Олена. Ференц Ліст в Україні. // Український музичний архів : [документи і матеріали з історії української музичної культури] ; К. : Центрмузінформ, 1995. – Вип. 1. – С. 105-125.
17. Зінкевич Олена. Невідомі шістдесяті. // Сучасність. – 1999. – №4. – С. 104-115.
18. Зінкевич Олена. Параметри мистецтва Євгена Станковича. // Мистецькі обрії'99. Альманах. Науково-теоретичні праці та публіцистика : [сб. ст.] К. : АМУ, 2000. – С. 321-328.
19. Зінкевич Олена. Протистояння. // Сучасність. – 2000. – № 6. – С. 66-81.
20. Зінкевич Олена. Український музичний авангард: загальна панорама. // Сучасність. – 2002 № 9.– С. 100-105.
21. Зінкевич Олена. Спогади. // Дух і літера. – К., 2002. – № 9-10. – С. 338-343.
22. Зінкевич Олена. Час “Х” української симфонії. // Сучасність. – 2003. – № 5. – С. 114-118.
23. Зінкевич Олена. Музыка говорить мовою нашого часу. // Критика. – 2004. – № 7-8 (81-82).– С. 30-34.
24. Зінкевич Олена. Пам'ять культури і сучасна композиторська творчість. // Мистецькі обрії, 2001-2002 : Альманах / ред.-упор. В. А. Щербак. Київ : АМУ, 2003. С. 149-154.
25. Зінкевич Олена. Музичний процес чи його імітація? // Музыка. 1993. № 1. С. 6-8.
26. Історична антропологія. Лекція URL: <http://novist20w.narod.ru/lec-2->

[istantr.htm](#)

27. Кузан К.Ю Види наукових досліджень. https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2994/1/terminologichny_analiz.pdf
28. Ляшенко І.Ф. Національні традиції в музиці як історичний процес. Київ: Музична Україна, 1973. 326.
29. Музыка у просторі культури. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2004. Вип. 33.
30. Музично- історичні концепції у минулому і сучасності. Львів: Сполом, 1997. 112 с.
31. Наука про музику сьогодні: проблеми та перспективи. // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 80. – К., 2009. – 419 с.
32. Чекан Ю. Інтонаційний образ світу. Київ: Логос, 2009. 227 с.
33. Чекан Ю. Шоста симфонія Чайковського в історико-функціональному висвітленні (до постановки проблеми) // сб. П. І. Чайковський та Україна. Київ, 1991
34. Яковенко Н. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007. 375 с.
35. The Antropological Turn in Literary. Gunter Narr Verlag.1996. 299 p.
36. Ariès Philippe. L'Homme devant la mort, Seuil, 1977.
37. Barnes Julian Patrick. The Noise of Time (2016)
38. Berkhofer, Robert F. Beyond the Great Story. History as Text and Discourse. Cambridge; L, 1995. 381 p.
39. Bloch Marc The Historian's Craft. Manchester, 1954.
40. Bloch Marc. Les Rois thaumaturges. (1940)
41. Brion Marcel. Daily life in the Vienna of Mozart and Schubert
42. Chartier R. Cultural History. Between Practices and Representations. Ithaca, N. Y., 1988. 210 p.
43. Constructing the Past. Essays in Historical Methodology. Cambridge, 1985. 224 p.
44. Darnton Robert. The Great Cat Massacre and Other Episodes In French Cultural 1984. 298 p.
45. Davis Natalie Zemon. Women on the Margins: Three Seventeenth-Century Lives (Harvard University Press, 1995)
46. Duby Georges. The Three Orders: Feudal Society Imagined.1978
47. Exploring avenues to interdisciplinary research: from cross- to multi- to interdisciplinarity / Ed. by M. Karanika-Murray, R. Wiesemes. Nottingham: Nottingham University Press, 2009. 200 p.
48. Fanning David. The Breath of the Symphonist. London.1989. 90 p.
49. Fanning David. Carl Nielsen and Theories of Symphonism// Carl Nielsen Studies, 2009 №4
50. Febvre Lucien Combates por la historia 1953.
51. Gurevich Aaron . Historical Anthropology of the Middle Ages Chicago: University of Chicago Press, 1992.
52. Gurevich Aaron The individual in European culture 1994
53. Gurevich Aaron Medieval Popular Culture,1984
54. Gurevich Aaron Categories of Medieval Culture 1983.
55. Gurevich Aaron The Origins of European Individualism1995
56. Illies Florian.1913. The Year Before the Storm.2014. 272 p
57. Lotman Jurij M. Die Innenwelt des Denkens. FrankfurtamMain, 2010

- 58.** Lotman Jurij M. Kultur und Explosion. FrankfurtamMain, 2010.
- 59.** Lotman Jurij M. Über die Semiosphäre // Zeitschrift für Semiotik. 1990. Bd. 12. № 4.
- 60.** Music and German national identity. University of Chicago Press. 319 p.
- 61.** New Historicism and Renaissance Drama, ed. Richard Wilson and Richard Dutton. London, 1992. 264 p.
- 62.** Palmer C. L. Work at the boundaries of science: information and the interdisciplinary research process. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2010
- 63.** Prigogine I., Stengers I. Order Out of Chaos: Man's New Dialogue with Nature 1984 USD
- 64.** Pickering David. Brever's twentieth-century music.1994. 409 p.
- 65.** Storey J. From Popular Culture to Everyday Life. N.Y., 2014. 160 p.
- 66.** Transdisciplinarity: theory and practice / Ed. by B. Nicolescu. New York: Hampton Press, 2008.
- 67.** Taruskin R. Public lies and unspeakable truth // Shostakovich studies. Edited by Fanning David. University of Manchester. P.17-56.
- 68.** Taruskin R. The Oxford History of Western Music (6 vols). New York 2005.
- 69.** Zinkevych E. Ukrainische Sinfonik der Gegenwart. // Sowjetische Music im Licht der Perestroika. Laaber-Verlag, 1990. P. 73-80.
- 70.** Zinkevych E. Die Reception österreichisch-deutscher Musik in Ukrainischen Symphonien. // Musikgeschichte zwischen Ost-und Westeuropa. Tagungsbericht Chemnitz 1995. Academia Verlag, 1996. P. 239-245.
- 71.** Zinkevych Olena. The Ukrainian Composers' School in the Socio-Cultural Context of the 20-th Century. // Nationale Music in 20. Jahrhundert. Gudrun Schröder Verlag. Leipzig 2004.– S.155-164/
- 72.** Zinkevych Olena. Musical art in the socio-cultural structure of Kiev during the 1860s and 70s.// Music- Stadt. Traditionen und Perspektiven urbaner Musikkulturen. Band 1.– Gudrun Schröder Verlag.– Leipzig/ - 2011.– S. 323-332.
- 73.** Zinkevych Olena. The Conservatoire in occupied Kiev (19 September 1941 to 6 November 1943) //The Routledge Handbook to Music under German Occupation, 1938-1945. Propaganda, Myth and Reality. Edited by David Fanning and Eric Levi. London and New York. Routledge Taylor& Francis Group.2020. P.33-60.
- 74.** Zinkevych Olena. The Role of the Second Viennese School in the Formation of the Ukrainian Avant-garde of the 1960s»// Three International Musicological Conferences in Vienna. Vienn. 2022. P. 159-178.
- 75.** Vollman William T. Europe Central. 832 p.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	15
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	5
	Підсумкова контрольна робота	
5.	Екзамен	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань аспірантів

А (90-100 балів) – робота аспіранта, яка виявляє бездоганні знання з музикознавчих проблем. Враховується також виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.

В (84–89 балів) заслуговують знання аспіранта, що допускають незначні неточності стосовно концептуальних теоретичних аспектів. Враховується також виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.

С (74–83 балів) заслуговують знання аспіранта, що допускають певні неточності, помилки, неповноту аргументації щодо історико-теоретичних концептуальних аспектів, стану музикознавчих досліджень. При цьому також враховується виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи й індивідуальних творчих завдань навчальної дисципліни «Інноваційні тенденції в сучасному музикознавстві. Методологічні аспекти»

Д (66–73 балів) заслуговує робота аспіранта, в якій допущені грубі помилки, незнання навчального матеріалу в межах програми навчального курсу; при цьому також враховується рівень виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи й індивідуальних творчих завдань навчальної дисципліни «Інноваційні тенденції в сучасному музикознавстві. Методологічні аспекти».

Е (61–65 балів) заслуговує робота аспіранта, яка не демонструє розуміння суті теоретичних питань внаслідок невідвідування лекційних і практичних занять та несистематичного виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи й індивідуальних творчих завдань навчальної дисципліни «Інноваційні тенденції в сучасному музикознавстві. Методологічні аспекти»

FX (21–60 балів) виставляється аспірантові, який не продемонстрував належного рівня знань навчального матеріалу в межах програми курсу «Інноваційні тенденції в сучасному музикознавстві. Методологічні аспекти»;

припустився грубих змістовних помилок, які свідчать про відсутність відповідних знань або їх поверховість; не виконав жодного самостійного та індивідуального завдання, передбаченого навчальною програмою; не вміє узагальнювати та аргументувати власну думку з теоретичних основ навчальної дисципліни. Аспірант може бути допущений до повторного складання іспиту.

F (0–20 балів) виставляється аспірантові, який не орієнтується в теоретичних питаннях навчального матеріалу в межах програми курсу; не виконав жодного самостійного завдання, передбаченого навчальною програмою; не відвідав жодного лекційного заняття, а тому обов'язково зобов'язаний повторно прослухати та вивчити навчальну дисципліну «Інноваційні тенденції в сучасному музикознавстві. Методологічні аспекти».

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь аспірантів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.